

KÜLÜGY-HADÜGY

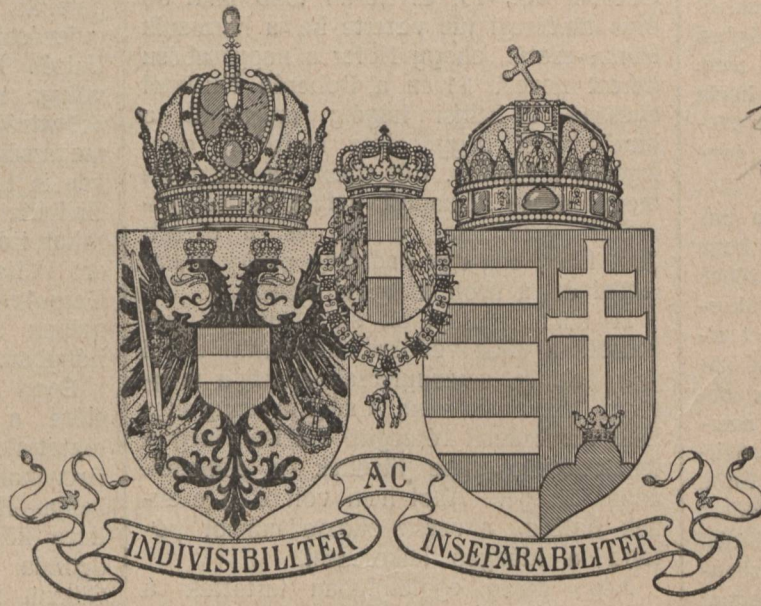
Előfizetési ára: egész évre 15 K,
félévre 8 K. Egyes szám ára 30 f.
Megjelenik minden vasárnap.

HETI SZEMLE

Alapította: Dr. Szilágyi Lajos,
cs. és kir. kamarás, százados.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII., Népszínház-utca 16. szám.
Telefon-szám . . . József 51—15.

Az osztrák-magyar monarchia közös intézményeinek használatára szolgáló címerek.

Kis címer.

Közép címer.

VIII. 5.
VII/75. köv.
Előzőleg figyelmeztet-
tük Társaságunkat, hogy
a horvátok címerét
nem lehet melléírni.
Nem találta
szükségességét a négy
fehér csíkra utalva,
amelyek jelzik a Sze-
vét és a Sárát is.
(Ez az indoklás
heraldikailag is
jogilag is téves)
Pálffy

Legfelsőbb királyi elhatározás folytán megoldást nyert az 1867-iki kiegyezés eddigelé megoldatlan pontja: a közös címer kérdése. Magyarország és Ausztria közös ügyeiben ezentul a magyar és osztrák állameszmét egyenlőképen feltüntető kettős címer alkalmaztatik, amely mindkét ország egyesített cimerei-

ből áll, alattuk a pragmatica sanctio „indivisibiliter ac inseparabiliter“ (elválaszthatatlanul és feloszthatatlanul) jelszavával. A királyi kézirat az egyesített közép címer mellett az egyszerűbb, kisebb címer használatát is elrendeli és körülírja. Magyarország külön állami sága ezáltal fokozottabb mértékben jut kifejezésre.

Mai mellékletünk: Igazságügy a hadseregnél és a honvédségnél.

Turáni népek szövetségéről

Ittek tanúságot politikai vezéreink abból a közelmúlt alkalomból, hogy a parlament delegációs termében október 30-án a bolgár örös Kereszt támogatására országos magyar bizottságot alakítottak. Messzire világló történelmi pillanat volt ez, melyet Tisza István gróf miniszterelnök és Apponyi Albert gróf megnyitó beszédeiben tett nyilatkozatok tettek történelmivé. Nem annyira elhangzott beszédek összességének súlyát adta azzá, de volt ezekben a beszédekben egy-egy igen nagyfontosságú szó, sokik előtt tán jelentéktelennek látszó kijelenségek, amely bizonyára nem pusztán retorikai szövegményeknek köszöni eredetét.

Tisza István gróf beszédének kiragadjuk a következő részét: »A mi hatalmunk súlyát a szövetségeink és nem a velünk barátságban nem akaró semleges kis nemzetek érzik meg. A helyzetnek ez a helyes fölismerése hozta a mi szövetségünkbe már a testvér török nemzetet; ugyanez a helyes gondolat egyesíti velünk Bulgáriát.«

A »testvér« török nemzet! Bizonyára nagyon kevesen tudják Magyarországon, hogy mennyire vártak ennek az egyetlen szónak a valóságos részről való kijelentésére Törökországban a világháború kezdete óta. Mert elhangzottak azóta szövetségeseinkről szóló hüvelyki nyilatkozatok a parlamentben, az ország, a világ színe előtt, de a török nemzet eddig hivatalosan csak szövetségeseinknek, fegyvertársunknak neveztük. A török közvélemény várt, még mindig várt tőlünk valamit. Ugyanezt, amit a tudomány hirdett a rokonságunkról, amit a nemzet közhangsága máris szentesített, s amit a magyar történelmi tudomány mindig kifejezésre jutott, azt az egy »testvér« szót várta a török nemzet Magyarország legfőbb hivatalos szaváról.

Bár Konstantinápolyban meghallják a miniszterelnöki beszéd minden szavát, de bizonyos, hogy az a szó, melyet legnagyobb öngással fogadnak, a »testvér török nemzet« hivatalos kijelentése lesz.

Apponyi Albert gróf elnöki megnyitójában egy másik rokon gondolatnak adott nagyobb jelentőséget, midőn ezeket mondta: »Nemcsak a turáni fajrokonság, hanem a bolgár fajjal való közvetlen érintkezés is közössa a szimpátiákat.«

Turáni vérű rokonnépeinkről, törökökről, bolgárokról, s távolabbi fajtestvéreinkről sokat írtunk és beszéltünk az utóbbi években. Kezdtük ezt a nagy, s elsősorban is nemzeti propagandát Magyarországon, tőlünk indult Kelet felé a rokonnépek e minden téren való szövetkezésének gondolata, s a törökbirodalomban erőteljesebb talajra is talált. Ma már ott nemzeti törekvés és turáni törekvés egyet jelent. Nálunk még a legutóbbi időkig kételkedéssel fogadták, vagy lebecsülték ezt az új ideált. Az idő nekünk hozta az igazat. A turáni népeket egy cél, egy áldás köti ma össze, egy szövetségben állnak a harcműveket, s egy szövetségben állnak a jövőt.

Almokban valóság lett, s ez ideálnak vezető férfainak értékbélyegzője ad ez alkalommal először reális kelendőséget. Mert igaznak a keleti mondás: »Az előkelők szavai — a vakok előkelői...«

M. Gy.

Az elmúlt hét háboruja

Lezárattott november 4-én

Egyfelől az olaszok harmadik nagy offenzívájának vízbefulása, másfelől a Szerbia elleni offenzívának göliát-lépésekkel való előhaladása jellemzi az elmúlt háborús hetet.

A 14 napos olasz támadást a november elsejei hivatalos jelentés bucsuztatja el, visszapillantva a véres harcok lefolyására. Október 18., 19. és 20-án több mint 50 órányi tűzvérségi tűz vezette be a harmadik Isonzó-csatát, ahogy Höfer a nagyszabású harcot nevezi. 21-én a Doberdó fensíktól egészen a Stilsfi hágióig megindult a harcra vetett négy olasz hadsereg gyalogsági támadása. Két egész hadsereg támadta a fő támadási helyet, a tenger-melléki arcvonalat a Krn és a trieszti öböl közt, egy-egy hadsereg pedig a karintiai és a tiroli arcvonalrészeket.

A támadó csapatok sűrű tömegei rohantak a vitéz védőkre. Mindenütt annyi volt belőlük, amennyi csak elfért a megfelelő arcvonalrészen. Cadorna zengzetes hadiparancsának részegítő frázisai, meg a tehetetlenség dühe tüzelték a támadók ádáz tömegeit. Áhol nem volt elég ezeknek hatása, a szesz okozta mámor pótolta a hiányzó lelkesedést.

Négy napig egyfolytában tartottak a heves rohamok. A bersaglierik és alpinik néhány osztaga be is jutott a védők árkaiba, de mindenütt nagyon rövid ideig tartott dicsőségük, legtöbbször sem tértek többé övéikhez.

A támadás ötödik napjára ellankadt a tüzes harci hev s három nap aránylag csendben telt el, 28-ikán azonban friss csapatokkal újból megindult az offenzíva s a lehető legnagyobb hevességig fokozódva, 31-ikeig tartott.

A támadás második szakasza is kudarcot vallott a védők vitézségén, a rohamok megtörttek »a győzelem biztos tudatában harcoló csapataink szilárd ércfalán« s a kéthetes olasz offenzíva 150 ezer ember feláldozása árán sem tudott több eredményt elérni néhány előállításunk elfoglalásánál. Csata-arcvonalunk egyébként éppen olyan, mint volt a nagy erőlködés megkezdése előtt.

A lejátszódott heves tusa két dologról tett bizonságot. Egyfelől arról a csodálatos türelemről, amivel az egyébként hevesvérű olasz nép veti mint parancsolják újból és újból vágóhidra ifju nemzedékeit anélkül, hogy a véráldozat a legkisebb eredményt tudná felmutatni. Másfelől arról a világszerte ismert és magasztalt vitézségről, amellyel nagy kisebbségben levő csapataink félesztendőn keresztül megtudták tartani keresztül-kasul lött kietlen kőállásukat.

Nincs is a világon hadsereg, amelyet az ellenség jobban félt, az egész világ jobban tisztelt volna, s amelyre honfitársai nagyobb áhítattal tekinthetnének, mint a magyarok az ő deli hadseregükre.

A Szerbia elleni támadás, mely kezdetben az óvatos előreküzdés jellegével bírt az utolsó héten mértőföldes lépésekkel, dicsőségről-dicsőségre haladt előre.

Az észak felől előnyomuló osztrák-magyar és német csapatok a múlt héten még a Kragujevacot és a Nyugati Morava völgyét észak felől védő hatalmas hegytömbök tulsó (északi) oldalán voltak s mindenki azt hitte, hogy a szerbek élet-halál harcot fognak vívni, mielőtt fő katonai központjukat Kragujevacot, s egyik fő hadműveleti bázisukat, a Nyugati Morava fontos völgyét az ellenségnek átengednék. S íme, vitéz ellenállásuk képe egészen elmosódik azzal a kérlelhetetlen bizonyossággal előre haladó offenzívával szemben, amely gyors egymásutánban juttatta csapataink kezére Gorni Milanovácot, Kragujevacot, majd Cacak-ot, Pozsegát és Uzicét. Ezzel a nyugati Morava fontos völgye majdnem egész terjedelmében a szövetségesek kezébe jutott. Velük egy magasságban az egyesült Morava völgyében is feltartóztatlanul nyomulnak előre Gallwitz hadsereg csapatai. Midőn e sorokat írom, a német-magyar-osztrák haderő Visegrád—Uzice—Cacak—Jagodina—Despotovac közt egyetlen összefüggő vonalban seprik végig Szerbiát észak-déli irányban.

Epen olyan rohamlépésekkel haladnak előre a bolgárok, kiket egyidőre feltartóztattak a határmenti szerb erődítések. Arcvonaluk északi része Boljevac—Sokobanja—Kalafati-magaslat Vrandol—Vlasotince között vonalig jutott s nyugat felé nyomja a szerbeket. Centrumjuk Vranje—Giljani, Rigómező és Üszküb közt észak felé alakban vágja ketté Macedónia területét, elzárván a szerbek dél felé való előnyomulását, a Vardarmenti balszárnyuk pedig a dél felé elnyomott szerb csapatokkal és az ezekkel egyesült franciákkal áll harcban.

A központi szövetségesek és bolgárok imént felsorolt arcvonalai háromnegyed részben körülzárják a szerbek főerejét. Csak a Visegrád—Rigómező közötti 130 km. széles kapu áll még nyitva a szerbek elvonulására Montenegrón át, lehet azonban, hogy ez sem sokáig.

A monarchia haderői u. i. három nappal ezelőtt Montenegró ellen is megkezdtek az offenzívát, mindjárt az első neki iramodásra kezükbe kerítették a legfontosabb határmagaslatokat. Ha tovább nyomulnak Montenegró belseje felé, a szerbek legutolsó nyitott kapuját is bezárják, Petár király hadai ilyen körülmények közt alig küzdhetnek már egyébért, mint egy tisztességes fegyverletételért.

Ujhelyi Péter.

Hadi események naplója.

Október 29.

A Cartorysktól nyugatra küzdő csapatok az ellenségtől számos községet ragadtak el. — Mitautól északkeletre előretolt német erők visszavonultak a déli parton elfoglalt főállásba. — A Visegrád körüli terület megtisztítása sikeresen halad tovább. — Kövess tábornok hadserege az ellenséget a Rudnik mindkét oldalán Grn Milanovác felé vetette vissza. — Lapovótól délnyugatra német zászlóalj a Straszevica magaslatot támadják. — Knyazsevától délnyugatra a bolgárok